

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 1 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd
prijímateľov sociálnej služby**

Tento dokument alebo jeho časť nesmie byť sprístupnená inej osobe v akejkoľvek forme mimo rozdeľovník bez predchádzajúceho písomného súhlasu vedenia CSS Zátiešie.

	Meno	Funkcia	Dátum	Podpis
Spracoval, overil správnosť:	Mgr. Ľudmila Výhonská	sociálna pracovníčka	02.01.2019	
Schválil platnosť a účinnosť:	PaedDr. PhDr. Ján Šrenkel, PhD.	riaditeľ	02.01.2019	

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 2 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

V súlade so zákonom NR SR č. 448/208 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách).

boli vypracované

postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania základných ľudských práv
a slobôd prijímateľov sociálnej služby

**Článok 1
Úvodné ustanovenie**

V CSS Zátiešie je každý zamestnanec povinný dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, v ktorej sú vymedzené základné práva a slobody občanov.

Okrem uvedeného dokumentu sú zamestnanci povinní dodržiavať základné ľudské práva a slobody, ktoré zakotvujú medzinárodné dohovory a ďalšie normy medzinárodného práva. Ide predovšetkým o nasledovné dokumenty:

- Všeobecná deklarácia ľudských práv,
- Charta Organizácie spojených národov,
- Sociálna charta Európskeho spoločenstva,
- Európska sociálna charta,
- Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania prijatý Radou Európy,
- Dohovor o právach dieťaťa,
- Deklarácia o právach ľudí s mentálnym postihnutím,
- Zákon NR SR č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,
- Občiansky zákonník.

Dodržiavanie ľudských práv a slobôd v CSS Zátiešie zaručujú aj vnútorné predpisy a to:

- Etický kódex CSS,
- Domáci poriadok,
- Smernica na vedenie evidencie cenných vecí prijímateľov zverených do úschovy a pre hospodárenie s finančnými prostriedkami prijímateľov sociálnej služby,

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 3 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

- Postup v prípade agresívneho správania prijímateľa sociálnej služby a pri vzniku mimoriadnej udalosti,
- Ochrana prijímateľov sociálnej služby pred predsudkami,
- Práva a povinnosti prijímateľov sociálnej služby,
- Smernica upravujúca individuálne nákupy prijímateľov sociálnej služby.

Ďalšími dokumentmi, v ktorých je uvedené a deklarované dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, sú:

- Rozhodnutie o zriadení Domova sociálnych služieb v Osadnom (CSS Zátisie a organizačnej jednotky) v znení zmien,
- Výpis z Registra,
- Zmluva o poskytovaní sociálnej služby.

Článok 2

postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby

Zamestnanci CSS dodržiavajú postupy, pravidlá a podmienky v oblasti zachovávanía základných ľudských práv a slobôd nasledovne:

1. Kvalita života

Prijímateľ sociálnej služby má právo žiť v bezpečnom a príjemnom prostredí, v ktorom sa mu poskytuje sociálna služba orientovaná na podporu a stimuláciu s cieľom umožniť každému prijímateľovi plnohodnotný život, rozvoj jeho schopností, zručností, udržanie čo najvyššej možnej miery sebestačnosti.

2. Súkromie

Prijímateľ sociálnej služby má právo na osobné súkromie – možnosť byť osamote, ak si to želá, možnosť doplniť si zariadenie izby podľa svojich predstáv.

Právo na súkromie pri vykonávaní osobnej hygieny je zachované čiastočne. Sociálna služba sa poskytuje aj prijímateľom, ktorí potrebujú pomoc pri vykonávaní hygieny pre zdravotné dôvody.

Prijímateelia majú právo prijímať v zariadení návštevy a pozvať si návštevu do izby, ak s tým súhlasia spolubývatelia.

Osobné veci si môžu prijímateelia uzamknúť do skrine a do vlastného stolíka. Taktiež je možnosť zamykať si izbu.

Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby

Strana 4 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

3. Dôstojnosť

Prijímateľ sociálnej služby je jedinečná osobnosť a má právo, aby boli rešpektované jeho osobné potreby, túžby a prania a aby sa s ním zaobchádzalo s úctou a dôstojne za každých okolností.

4. Bezpečie

Prijímateľ sociálnej služby má právo na takú starostlivosť, ktorá ho bude chrániť pred následkami konania iných, ako aj pred nebezpečenstvom, ktoré vyplýva z vlastného konania prijímateľa, má právo na ochranu od využívania a ponižujúceho zaobchádzania.

5. Individualita

Prijímateľ sociálnej služby má právo, aby sa s ním zaobchádzalo, ako s plnohodnotným jedincem, má právo podieľať sa na zvyšovaní kvality poskytovaných služieb, na vytváraní takého prostredia v zariadení, ktoré je blízke bežnému spôsobu života.

6. Nezávislosť a výber

Prijímateľ sociálnej služby má právo rozhodovať o vlastnom životnom štýle, realizovať osobnú nezávislosť pri rôznych podujatiach, má možnosť rozhodovať o svojich vlastných financiách podľa svojich schopností, zúčastňovať sa pri zostavovaní jedálneho lístka, možnosť zúčastňovať sa náboženských obradov, využívať voľný čas podľa vlastných predstáv a pod.

7. Život v zariadení

Prijímateľ sociálnej služby má právo byť informovaný o záležitostiach, ktoré ovplyvňujú život v zariadení, aktívne sa zúčastňovať na rozhodnutiach zasahujúcich do života v zariadení, má právo byť oboznámený s príslušnými vnútornými predpismi.

8. Prístup k informáciám

Prijímateľ sociálnej služby má právo na prístup k osobným záznamom, právo nazerať do svojich osobných spisov a robiť si z nich výpisy.

9. Občianstvo

Prijímateľ sociálnej služby má právo realizovať svoje občianske a prirodzené práva s prihliadnutím na svoje schopnosti, hlavne na schopnosť uvedomiť si svoje práva a rozpoznať následky svojho konania.

Každý prijímateľ má právo na zabezpečenie zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti, má právo na prístup k ďalším službám – možnosť nákupu podľa vlastného výberu, návšteva kultúrnych a športových podujatí, účasť na domácich a zahraničných rekreáciách a zájazdoch a pod.

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 5 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

10. Kontinuita v osobných vzťahoch

Prijímateľ sociálnej služby má právo udržiavať vzťahy s rodinou, priateľmi, s ďalšími osobami a to: osobne, písomne, telefonicky.

11. Osobná zodpovednosť

Prijímateľ sociálnej služby má právo niesť zodpovednosť za svoje osobné záležitosti a plniť si svoje bežné životné povinnosti v súlade s osobnými schopnosťami (spravovanie svojich financií, samostatné užívanie niektorých liečiv, používanie elektrospotrebičov a pod).

12. Advokácia a sťažnosti

Prijímateľ sociálnej služby má právo byť zastupovaný advokátom – osobným dôverníkom podľa vlastného výberu vo veciach, ktoré presahujú jedincove schopnosti a právo podávať sťažnosti. Prijímateľ má právo podať sťažnosť sám, prostredníctvom zákonného zástupcu, alebo aj prostredníctvom inej osoby, ku ktorej má dôveru.

Článok 3

Zákaz mučenia, krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu

Zákaz mučenia, krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania je absolútny. Na takéto základné právo sa nemôžu vzťahovať žiadne výnimky ani obmedzenia, ani žiadne odchýlky.

Mučenie je úmyselné spôsobovanie bolesti týraním, ubližovaním trýznením.

Neľudské zaobchádzanie je správanie, ktorému chýba ľudskosť, správanie bez milosrdenstva, šíriace strach a hrôzu.

Ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie je zaobchádzanie bez potrebnej dôstojnosti, vážnosti alebo primeranosti spôsobujúce potupu, hanbu, pokorenie. Môže viesť aj k narušeniu fyzickej alebo morálnej odolnosti.

CSS Zátisšie zabezpečuje ochranu prijímateľov pred diskrimináciou, neľudským zaobchádzaním alebo ponižujúcim zaobchádzaním, trestaním, vykorisťovaním, násilím a zneužívaním aj tak, že:

- oboznamuje zamestnancov aj prijímateľov s prijatými vnútornými predpismi, postupmi, pravidlami,
- vedie zamestnancov k dodržiavaniu týchto dokumentov, v rámci vykonávanej kontrolnej činnosti,
- prešetruje prípadné sťažnosti a podnety, ktoré upozorňujú na porušovanie základných ľudských práv a slobôd,
- prijíma opatrenia na odstránenie takýchto nežiaducich javov.

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 6 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

**Článok 4
Ustanovenia CSS**

V Centre sociálnych služieb Zátisie je zakázané:

- akékoľvek fyzické či duševné násilie voči prijímateľovi sociálnej služby alebo medzi zamestnancami navzájom,
- trestanie, alebo ponižujúce zaobchádzanie s prijímateľmi sociálnej služby,
- nerešpektovanie zdravotného stavu prijímateľov,
- zaobchádzanie s prijímateľmi spôsobmi, ktoré vyvolávajú pocit strachu, úzkosti, pokory alebo psychickú traumu,
- používať prostriedky zabraňujúce voľnému pohybu prijímateľov,
- svojvoľne podávať lieky vedúce k tlmeniu fyzickej a duševnej aktivity prijímateľa,
- používať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa.

Ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, možno použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.

Za prostriedky netelesného obmedzenia sa považuje zvládnutie situácie, ak je priamo ohrozený život alebo zdravie prijímateľa alebo iných osôb, najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti, aktívnym počúvaním.

Za prostriedky telesného obmedzenia sa považuje zvládnutie uvedenej situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára – psychiatra.

V súlade s ustanovením § 10 zákona o sociálnych službách, CSS Zátisie vedie register telesných a netelesných obmedzení.

**Článok 5
Aplikácia základných práv a slobôd v praxi**

Spôsobilosť na práva

- CSS Zátisie umožňuje prijímateľom rozvoj schopností, zručností, udržanie čo najvyššej možnej miery sebestačnosti na základe rozhodnutia prijímateľa v rámci individuálneho plánovania sociálnej služby. U prijímateľov, ktorí vedia vyjadriť svoje želania a požiadavky slovne, CSS rešpektuje rozhodnutie prijímateľa. V prípadoch, keď prijímateľ nekomunikuje slovne, CSS pomáha k aktivizácii prijímateľa na základe metódy pozorovania.
- Prijímateľa sú podporovaní v rozvoji komunikačných zručností – individuálne a skupinové rozhovory, vyjadrenie vlastného názoru, čítanie textov – vykonávajú

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 7 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

zamestnanci v priamej činnosti s prijímateľmi, ale aj ďalší zamestnanci podľa želania prijímateľa.

- Zamestnanci vykonávajú s prijímateľmi precvičovanie samoobslužných návykov – umývanie, výber oblečenia, správne vrstvenie oblečenia, obliekanie, ukladanie ošatenia do skrine.
- Zamestnanci vedú prijímateľov k správne stolovaniu a príprave jedál – úprava stola, používanie jedálenského servisu, príprava celodennej stravy – raňajky, obed, večera.
- Prijímatelia sú podporovaní pri úprave vlastného lôžka, upratovaní vlastnej izby, upratovaní v areáli zariadenia.
- Prijímatelia vykonávajú pracovné činnosti v ergoterapeutických dielňach, pracujú s rôznymi druhmi materiálov – textil, vlna, papier, drevo, hlina a iné. V rámci arteterapie sa venujú kresbe, maľbe, modelovaniu.
- Prijímatelia sa zapájajú do úprav vonkajšieho areálu zariadenia – hrabanie, zametanie, odstraňovanie buriny, zveľaďovanie exteriérov domova a iné.
- Zamestnanci CSS podporujú prijímateľov pri samostatnom pohybe – individuálny relax v areáli a okolí domova, vychádzky do obce aj mimo obce, individuálne cestovanie dopravnými prostriedkami.
- Prijímatelia sa učia rozoznávať a poznať hodnotu mincí aj ďalších finančných prostriedkov, sú vedení k zodpovednosti za vlastné finančné prostriedky, vykonávajú výbery finančných prostriedkov prostredníctvom bankomatových kariet, sú usmerňovaní pri hospodárení s finančnými prostriedkami, pri individuálnych nákupoch, pri zabezpečovaní rôzneho spotrebného tovaru a osobného vybavenia.
- CSS vykonáva aktivizáciu prijímateľov v sociálnych zručnostiach - zakúpenie cestovného lístka, orientácia v meste Snina a Humenné, orientácia v obchodoch, hypermarketoch, vykonanie platby za zakúpený tovar v hotovosti, prípadne bezhotovostná platba prostredníctvom bankomatovej karty, komunikácia s inými osobami (vodiči autobusu, predavači a podobne).

Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, na ochranu mena

Prijímateľom sa zachováva občianska česť v spoločenských vzťahoch, vo vzťahu k zamestnancom a k ostatným prijímateľom. CSS rešpektuje osobné potreby prijímateľov, ich prania, túžby a požiadavky podľa želania prijímateľov a na základe možností zariadenia.

Vo všetkých dokumentoch je správne uvedené meno a priezvisko prijímateľa. Zamestnanci rešpektujú želanie prijímateľov na ich oslovovanie.

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 8 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

Listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ, iných písomností, ochrana osobných údajov

- doručované listové alebo iné zásielky sú vždy odovzdané prijímateľom, ktorým sú určené,
- prijímateľom sú doručené osobne poštovou doručovateľkou, sociálnymi pracovníkmi, alebo si ich preberajú osobne, zvyčajne v kancelárii sociálnych pracovníkov,
- listy, ktoré chce prijímateľ odoslať, sú odovzdané priamo poštovej doručovateľke, ktorá dochádza denne do CSS,
- ochrana osobných údajov prijímateľov je zabezpečená v zmysle platných predpisov – zákon o ochrane osobných údajov a v súlade so „**Smernicou o ochrane osobných údajov,**“ ktorú má CSS vypracovanú. V smernici je uvedený rozsah osobných údajov a účel ich spracovania, zabezpečenie ochrany osobných údajov, archivácia osobných údajov, ich likvidácia, zodpovednosť za výkon dohľadu nad ochranou osobných údajov, povinnosti zodpovednej osoby a kontrolná činnosť zameraná na dodržiavanie bezpečnostných opatrení.

Sloboda pohybu a pobytu

- Prijímatelia majú možnosť pohybovať sa v areáli CSS bez obmedzenia, okrem priestorov, kde je vstup zakázaný z bezpečnostných dôvodov.
- Návštevy v CSS Zátišie sú povolené po všetky dni v týždni bez časového vymedzenia. Návštevy sa prijímajú vo vyhradených priestoroch – izba návštev, vonkajší areál CSS (krytý altánok). V obytných miestnostiach – izbách prijímateľov je možné prijať návštevu, ak s tým súhlasia spolubývajúci prijímateľa.
- Vychádzky mimo areálu CSS sú umožnené prijímateľom bez doprovodu v prípadoch, keď je prijímateľ samostatný v orientácii v priestore a čase.
- Prijímatelia, ktorí nie sú schopní samostatne sa orientovať a pohybovať v prostredí mimo areálu CSS, vykonávajú vychádzky v sprievode zodpovedného zamestnanca CSS (ergoterapeuti, inštruktori sociálnej rehabilitácie, sociálni pracovníci, sestry, praktické sestry, opatrovatelky) – bez zvýšenej miery podpory, len s dodržaním pravidiel bezpečnosti prijímateľa.
- Prijímatelia s nízkou mierou podpory majú možnosť vycestovať aj do blízkych miest – Snina, Humenné na nákupy a taktiež za svojimi príbuznými, známymi či priateľmi.

Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery, zúčastňovať sa náboženských obradov, vyučovania náboženstva

- Návrhy a pripomienky prijímateľov sú v CSS rešpektované a prijímatelia sú usmerňovaní k správnym postojom a morálnym hodnotám.
- V Centre sociálnych služieb Zátišie sa rešpektuje právo na slobodu vierovyznania.

**Postupy, pravidlá a podmienky dodržiavania
základných ľudských práv a slobôd prijímateľov
sociálnej služby**

Strana 9 z 9
Rozdeľovník: A
Vydanie: 0.1

Kritérium 1.1

- V obci Osadné sa nachádza gréckokatolícky Chrám sv. archanjela Michala a pravoslávny chrám Vzniesenia Hospodinovho.
- Prijímatelia sociálnej služby majú možnosť zúčastňovať sa bohoslužieb v oboch chrámoch, pristupovať ku sviatosti zmierenia a k svätému prijímaniu.

V Osadnom 02. 01. 2019

PaedDr. PhDr. Ján Šrenkel, PhD.
riaditeľ